

theater

‘Doe goed en heb lief’ Jubilerende Passiespelen Tegelen willen gelovigen en niet-gelovigen aanspreken

DOOR **MAAIKE SCHWERING**

“Om de Passiespelen relevant te houden moeten we het publiek blijven raken”, aldus het programmaboekje van de Passiespelen in Tegelen. Slaagt ‘Kruisig mij’, de uitvoering van dit jaar, erin een nieuw publiek te trekken zonder traditionele katholieken te vervreemden?

Op 17 mei was de première van de Passiespelen in het Limburgse Tegelen, die dit jaar honderd jaar bestaan. Iedere vijf jaar betreden zo’n 180 vrijwilligers het toneel van openluchttheater Het Doolhof om het eeuwenoude verhaal uit te beelden. Achter de schermen werken nog eens 120 vrijwilligers.

Dit jaar schreef de in Tegelen geboren Frans Pollux het script en namen Michel Sluysmans en Eva Custers van Toneelgroep Maastricht de regie voor hun rekening. “Dat was best spannend”, zegt Jos Teeuwen, voorzitter van de Stichting Passiespelen. “Toneelgroep Maastricht heeft altijd spraakmakende

producties en je weet dat je met hen iets bijzonders krijgt.”

WIT EN ZWART

En bijzonder werd het. Op het podium geen traditioneel bijbels decor, wel een sober wit podium en in zwarte kleding gehulde spelers. Teeuwen had zo’n stijl

‘Kruisig mij’, de editie van de Passiespelen in Tegelen van dit jaar, wil zowel gelovigen als niet-gelovigen aanspreken. | Foto’s: Jordy Caris - Zebrafotostudio

niet verwacht, maar vindt dat het de uitvoering enorm krachtig maakt. “Met dat zwarte en witte concentreer je je helemaal op de tekst en de spelers die spreken. De tekst wordt daardoor heel

expliciet.”

Dit jaar gaat het verhaal terug naar de basis. Jezus, gespeeld door Max Peuten, wordt uitgebeeld als een mens met twijfels, problemen, dromen, gevoelens.

Hij wil de toekomst van zijn door de Romeinen bezette land verbeteren door de mens te veranderen. Zijn tegenspeler Judas, vertolkt door zijn vriendin Nikki Smedts, heeft hetzelfde doel, maar wil dat bereiken door de wereld te veranderen en dat botst.

UITWEG

Peuten en Smedts zijn katholiek opgevoed en niet meer zozeer kerkelijk, maar wel gelovig. Peuten: “We spreken niet de letterlijke tekst uit, maar raken wel de kern van het geloof, wat Jezus als mens heeft betekend en wat we er als gelovigen en niet-gelovigen uit kunnen halen. We doen met deze uitvoering eer aan de Kerk, alleen niet in de vorm die we gewend zijn.” De kracht van verbeelding spreekt Peuten enorm aan. “Als je je het kan verbeelden, kan je het ook geloven. Dat is, denk ik, de basis van het geloof. Dat komt veel terug in mijn

teksten, dus ik moet daar wel achter staan om het geloofwaardig te brengen. Doe goed, heb lief en de kracht van verbeelding is de kern.” Ook Smedts vindt dat die boodschap heel sterk tot uitdrukking komt. “In elke scene komt naar voren dat er toch altijd een juiste uitweg is.” Dat zij als vrouw Judas speelt, vindt Smedts niet relevant. “In de manier waarop we de Passiespelen nu neerzetten doet het er niet toe of die rol door een man of vrouw wordt gespeeld. Het gaat puur om de boodschap en de mens.”

Niet alleen qua setting, ook inhoudelijk is de uitvoering hedendaagser. Teeuwen: “We hebben al een paar keer een stap richting de moderne tijd gezet. We willen het verhaal aantrekkelijk maken voor mensen die vervreemd geraakt zijn van het geloof en het passieverhaal niet meer precies kennen. We willen ook aansprekend blijven voor traditionele gelovigen. We vinden dat essentiële onderdelen zoals het laatste avondmaal, het verraad van Judas en Petrus die

Jezus verloochent er allemaal in moeten zitten. Het moet een verbindend verhaal zijn en mag niet schofferen.”

EVANGELISEREN

Diaken Arjan Langen uit Venlo heeft dezelfde opvatting. Hij moet als lid

van de klankbordgroep letten op gevoeligheden richting de katholieke Kerk en eventueel ingrijpen in de tekst. “Wij willen via dit laagdrempelige verhaal zoveel mogelijk mensen tot Christus brengen. We zijn eigenlijk aan het evangeliseren. Nu is het eigentijds,

maar niet provocerend, bijbels hier en daar. Dit is een toegankelijke versie waarbij ook mensen die niet gelovig of kerkelijk zijn het verhaal kunnen meekrijgen. De centrale boodschap is: doe goed en heb lief, en dan kom je wel door de smalle deur naar het eeuwige leven, zoals in Lucas 13 staat.”

Uit het luide applaus en de jubelende recensies naderhand valt af te leiden dat de juiste snaar is geraakt. Langen had wel verwacht dat deze uitvoering goed zou vallen. “Er staan wat dingen in de tekst die katholieken niet kunnen onderschrijven, zoals dat Jezus een mythe is. Dat is niet helemaal wat wij geloven, maar ik zag daar geen probleem in. Judas als vrouw vond ik op het randje, geen heel groot probleem.”

De Roermondse bisschop Ron van den Hout, aanwezig bij de première, heeft meer moeite met het woord mythe. In zijn preek in de Mis die voorafging aan de première zei de bisschop: “Jezus wordt als mens neergezet – kwetsbaar, zoekend, tastend. Dat is heel waardevol, want Hij is mens, niets menselijks is Hem vreemd, behalve dan de zonde, die heeft Hij nooit begaan. Wanneer men Hem een mythe noemt, schuift men iets essentieels opzij, namelijk dat Hij leeft in de Kerk en in het volk van God van vandaag.”

DRAAI

Tegelijk was hij erg onder de indruk van het spel, zo gaf hij naderhand aan in een reactie op de website van zijn bisdom. “Het zijn heel goede acteurs en ze weten

Jezus op deze manier heel dichtbij te brengen.” Hij vindt het ondanks “enkele theologische onvolkomenheden een heel mooie voorstelling, waarin ook heel indrukwekkende en ontroerende scènes voorkomen”.

Ook het premièrepubliek vond het duidelijk een prachtige voorstelling. “Het moderne decor stoorde ons helemaal niet. We vonden het juist heel overtuigend”, zei een echtpaar na afloop. Ze waren verder vol lof over het professionele acteerwerk, de muziek en de subtiele link met de huidige politiek. Eén bezoeker was vooral onder de indruk van de rede van Barabbas: “Door gebruik te maken van de woorden van Jezus zelf, maar er een andere draai aan te geven, wist hij het volk langzaam zijn kant op te trekken.” Dat beeld werd krachtig uitgebeeld doordat de toehoorders één voor één een rode kap over hun hoofd trokken. Dat is precies hoe populisme, nu nog altijd, mensen weet te overtuigen. ●

KN-Lezersactie: Ga met korting naar de Passiespelen!

Als lezer van **Katholiek Nieuwsblad** kunt u extra voordelig naar de Passiespelen in Tegelen. U krijgt 10 procent korting op tickets voor de gehele speelreeks van 10 juni tot en met 30 augustus. Bestel uw tickets via passiespelen.nl en gebruik daarbij de kortingscode **KN10PS**.